

סימן כג

ילד שנולד מבנק הזרע

תלויה בכשרות אמו, יודה שבתרומת זרע – האם אינה צד כלל בדיון, שהרי לא נפסלה כלל, וכשרותו של הילד אינה תלויה כלל באמו, והוא בודאי לא קבוע, אלא פריש. ואע"פ שכשרותו של הילד תלויה בכשרותו של אביו, לא מצינו שגזרו בספק מי אביו, רוב אטו קבוע.

ובלא"ה דעת רוב האחרונים לפסוק כהשב-שמעתא שהילד נדון בפנ"ע כמש"כ בשו"ת יביע אומר (ח"ח אה"ע סי' ט אות ב). ועוד, מכיון שתרומת זרע היא דבר שאינו שכיח (גם בימינו זו תופעה נדירה) י"ל שבדבר שלא שכיח לא גזרו.

ולכאורה כל דיונונו מיותר שהרי יש תרי רובי, רוב האזור (המכונה בלשון חז"ל 'מדינה') ורוב המדינה (בלשוננו). אלא שיש להסתפק בימינו שהתחבורה נוחה מאוד, מהו גדרה של 'מדינה'. כגון ביה"ח 'תל השומר' משרת אוכלוסיה רחבה ומגיעים אליו תורמי זרע בתחבורה נוחה ומהירה מכל רחבי המדינה, האם בגלל שהוא נמצא סמוך לרמת-גן, רמת-גן היא ה'מדינה' או אולי כל גוש דן, ואולי מדינת ישראל כולה היא ה'מדינה'. לכן הארכנו להוכיח שאין צורך בתרי רובי. אך באמת מסתבר שגם בימינו כל מדינת ישראל היא תרי רובי. שהרי תרי רובי הם גם רוב סיעה ורוב העיר, וביה"ח דומה לרוב סיעה, שהרי כל המגיעים אליו אינם תושביו אלא מעין שיירה עוברת, זהו רוב אחד. ורוב העיר הסמוכה הוא רוב שני. עיר בימיהם, שהתחבורה בה היתה רגלית, שווה לעיר גדולה בימינו שהתחבורה בה

בעקבות התשובה הקודמת 'גרושה מנישואין אזרחיים לכהן שתוקי' יש לנו מענה גם לשאלה בדבר ילד שנולד מבנק הזרע בבי"ח במרכז הארץ (בתשובה זו נקצר בהבאת המקורות. הארכנו בהם בתשובה הקודמת).

הילד הוא שתוקי כי לא ידוע מי אביו, ומאחר שאמו ניגשה לביה"ח ע"מ להתעבר לכאורה יש לה דין קבוע. ולמרות שמדובר ברוב ישראל כשרים מ"מ כל קבוע כמחצה על מחצה דמי. ולא היא. אמנם היא הלכה לביה"ח ע"מ שיפרו אותה, אך תורם הזרע גם הוא בא לביה"ח, והוא פרש מן הרוב, ורוב ישראל כשרים.

אלא שלפי הסוגיה בכתובות (טו ע"א) יש צורך בתרי רובי בגלל גזרה שמא הלכה לקבוע ונבעלה בעילה אסורה. אלא שגזרה זו נגזרה רק על האם. על הילד אין מקום לחשש זה. הוא נמצא לפנינו וכל דפריש מרובא פריש. ובאמת גם על האם עצמה אין מקום לשאלה בנ"ד, שכן אין חשש שנבעלה באיסור, אלא רק הופרתה בצורה מלאכותית, וזו לא אוסרתה. השאלה מתיחסת לילד לבדו. והגזרה היתה רק שמא האם נבעלה באיסור ולא על עצם ההליכה לקבוע, כשאין בדבר איסור עריות מפורש. ועוד, מכיון שעל האם אין שום שאלה, לפי הנוב"י (מהדו"ק, אה"ע סי' ז) אם הנדון הוא הילד לבד בלי אמו לא חוששים לקבוע.

ונלענ"ד שגם המהרי"ט שסובר שספקו של הילד הוא ספקה של אמו, כי כשרותו

לדברי הנוב"י רק ליחוסיו כהונה יש צורך בתרי רובי, אך להחזיקו בכשרות ישראל די ברוב רגיל. וא"כ לעניין כשרות בן זכר די ברוב רגיל ע"מ להשיאו אשה, שהרי אפילו אם הוא חלל, כל הנשים כשרות לו. אך גם אם מדובר בבית, שיש לחשוש שמא התורם חלל או גוי, והיא עלולה להינשא לכהן, כבר מילתנו אמורה שגם לדעת המחמירים יש כאן תרי רובי, אם בכלל גזרו בנ"ד תרי רובי.

(ור' שו"ת יביע אומר חלק י – אבן העזר סימן י שהתיר הן לבן והן לבת. ואין ביהמ"ד ללא חידוש.)

נוחה ומהירה. ובפרט שתרי רובי הוא רק גזרה, אין לנו לגזור גזרות חדשות ולומר שגדר ה'מדינה' השתנה בימינו.

ועוד יש להוסיף סניף, שאם המושכים מן הקבוע אינם שומרי מצוות דין פריש להם. ומן הסתם תורמי הזרע אינם מכשרי ישראל, וגם המטפלים בנושא זה אינם שומרי מצוות, שהרי אינם מתעצבים עם פוסקי הלכה, אלא מקבלים תרומות מכל הבא לתרום, ואינם בוררים רק תורם שההלכה ממליצה עליו (כגון גוי, כדי שלא תימלא הארץ זימה ואח יישא את אחותו, וכמו כן בהפריית אשה נשואה עדיף תורם גוי כדי למנוע חשש ממזרות). וכפי שאמרנו בתשובה הקודמת, במקרה כזה אין לדעת החזו"א דין קבוע אלא פריש.

סימן כד

נישואי בעלת תשובה לבועלה לאחר שנכשלה בזנות

שאלה

אשת איש היתה פרודה מבעלה והחליטה להתגרש. לאחר החלטה זו ופתיחת התיק בביה"ד, היא זינתה עם שלושה גברים, שהראשון שבהם היה גוי והשניים האחרים ישראלים. בעלה לא ידע על אף אחת מבגידותיה. מכיון שהיתה אז

רחוקה מתורה ומצוות, סברה לתומה שלאחר החלטתה להתגרש ותחילת ההליכים לגירושין בביה"ד היא כבר גרושה בעצם וההליכים בביה"ד הינם פורמאליים גרידא ולכן אין לה כבר שום מחויבות לבעלה והיא רשאית לעשות ככל העולה על רוחה¹.

1. יש לציין שהיא היתה באותה עת במשבר נפשי עמוק ואף אושפזה בבית חולים לחולי נפש זמן מסוים. אולם מצבה לא היה חמור עד כדי לומר שלא היתה שפוייה באותה עת שעשתה את מעשיה ודינה כשוטה גמורה. ועל כן אין לדון בשאלה זו מן ההיבט הזה. אם כי יש מקום להוסיף זאת כסניף.